

# Obsah

Jak mohou učitelé tuto knihu nejlépe využít / 11

Pozadí této knihy: myšlenka a lidé / 13

1. Vztah mezi učitelem a žákem: chybějící článek / 16
  - Co je ve vztahu mezi učitelem a žákem klíčové / 17
  - Ověřené dovednosti, nikoliv vágní úvahy / 20
  - Dovednosti, které studentům pomáhají růst / 22
  - Nabízíme alternativu k „piškůtkům za odměnu“ / 25
  - Jedna filozofie pro studenty každého věku a typu / 26
  - Co dělat s všudypřítomným problémem kázně / 28
  - Jak vyřešit polemiku autoritativní versus permissivní přístup / 30
2. Model funkčního vztahu mezi učitelem a žákem / 32
  - Mýty, očekávání a hraní rolí / 34
  - Jaký vztah mezi učitelem a žáky je dobrý / 37
  - Způsob, kterým nahlížíme na vztah učitele a žáka / 38
  - Akceptující učitel a neakceptující učitel: rozhodující rozdíl / 40
  - Nepevná hranice ve stále se měnícím okně jednání / 42
  - Jak porozumět změnám probíhajícím v učiteli / 43
  - Jak porozumět různým pocitům ve vztahu k různým žákům / 44
  - Jak porozumět vlivům způsobeným prostředím či situací / 45
  - Je v pořádku někdy předstírat přijetí? / 46
  - Čí je to problém / 49
  - Proč je tak důležité vědět, „čí“ je to problém / 51
  - Proč je důležitá bezproblémová oblast / 52
3. Co může učitel dělat, když mají žáci problémy / 54
  - Proč se učitelům nedaří pomáhat studentům s jejich problémy / 57

- Nepřijetí: dvanáct komunikačních bloků / 58
- Proč je přijímající jazyk tak mocný / 66
- Konstruktivnější způsob, jak pomoci žákům, kteří mají problém / 70
- K čemu dochází při komunikaci / 74
- Jak se naučit aktivně naslouchat / 77
- Co je potřeba ke zdárnému aktivnímu naslouchání / 85
- „Proč mám dělat studentům poradce? Jsem přece učitel!“ / 87
- Dva druhy verbální komunikace a jejich působení na studenty: souhrnný přehled / 90
- Dvanáct komunikačních bloků / 90
- Nástroje, které usnadňují komunikaci / 99
4. Různé způsoby využití aktivního naslouchání / 101
- Jak vést úspěšnou diskuzi na dané téma / 101
- Jak použít aktivní naslouchání k překonání odporu / 112
- Jak využít aktivní naslouchání k tomu, abychom pomohli příliš závislým žákům / 117
- Jak dosáhnout nejlepších výsledků při skupinových diskuzích, jejichž tématem jsou problémy žáků / 123
- Jak může aktivní naslouchání pomoci na třídních schůzkách / 128
- Co lze dosáhnout trojstrannými schůzkami / 132
- Shrnutí / 133
5. Co mohou učitelé dělat, když jim žáci působí problémy / 134
- Co dělat s problémy, které „patří učitelům“ / 135
- Jak působí nesprávně zvolené konfrontační výroky / 138
- Proč ztroskotávají sdělení, která obsahují řešení / 139
- Proč ztroskotávají sdělení obsahující ponížení / 142
- Proč ztroskotávají nepřímá sdělení / 144
- Ty-sdělení versus já-sdělení / 145
- Co je špatného na ty-sdělení / 146
- Proč je já-sdělení účinnější / 148
- Jak dát dohromady já-sdělení / 151
- Jak po já-sdělení přehodit výhybku / 154
- Jak učitelé dokáží sami sebe rozčlít / 156
- Použití já-sdělení může být riskantní / 160
- Čeho lze s pomocí dobrého já-sdělení dosáhnout / 162
6. Jak předejít problémům tím, že upravíme prostředí třídy / 164
- Některé z typických nedostatků ve třídě / 164
- Jak přemýšlet o změně tvůrčím způsobem / 166
- Jak systematicky přemýšlet o prostředí školní třídy / 168
- Jak udělat školní třídu bohatší / 168
- Jak udělat školní třídu prostší / 169
- Jak ve školní třídě stanovit hranice a limity / 170

- Jak prostor školní třídy rozšířit / 171
- Jak školní třídu přestavět / 172
- Jak školní třídu zjednodušit / 173
- Jak učinit školní třídu systematictější / 174
- Jak plánovat dopředu / 174
- Jak zkvalitnit čas strávený ve třídě / 176
- Obrovský potenciál bezproblémového učebního procesu / 183
- 7. Konflikty ve třídě / 186
  - Čím konflikt ve skutečnosti je / 188
  - Co konflikt skutečně vyvolává / 189
  - Jak učitelé zpravidla konflikty řeší / 189
  - Dva přístupy: vyhrát, nebo prohrát (Metoda I a Metoda II) / 191
  - Autorita ve třídě / 198
  - Moc ve třídě má své hranice / 201
  - Vyrovňovací strategie, které studenti používají / 206
  - Proč nepoužívat Metodu II / 215
  - Jak působí moc na vítěze / 216
  - Čím se používání moci a autority zdůvodňuje / 218
- 8. Řešení konfliktů metodou, při níž nikdo neprohrává / 222
  - Metoda III: metoda řešení konfliktu, při níž nikdo neprohrává / 224
  - Jak funguje Metoda III ve třídě / 225
  - Nezbytné podmínky pro Metodu III / 230
  - Metoda III: šest kroků v procesu řešení problému / 231
  - Jak pracovat s Metodou III ve třídě / 239
  - Metoda III ze zvukového záznamu / 241
  - Jaké výhody a přínos má Metoda III pro školu / 245
- 9. Uvedení metody do praxe: další možnosti použití Metody III ve škole / 254
  - Jak Metodou III řešit konflikty týkající se vyučovacího procesu / 255
  - Jak Metodou III vyřešit konflikt mezi žáky / 262
  - Jak použít Metodu III k plánování a stanovení pravidel ve třídě / 267
  - Jak vést jednání, na kterém se určují pravidla / 269
  - Jak se vypořádat s typickými problémy, na které učitelé při používání Metody III narazí / 274
  - Jsou situace, kdy je použití Metody I nezbytné? / 281
  - Sami žáci se naučí mnoha dovednostem / 283
- 10. Když se ve škole střetávají různé hodnoty / 285
  - Jak definovat střet hodnot / 286
  - Proč při střetu hodnot já-sdělení málokdy funguje / 288
  - Proč při střetu hodnot Metoda III jen málokdy funguje / 290
  - Proč je při střetu hodnot Metoda I neúčinná / 291

Proč je při střetu hodnot Metoda II neúčinná / 292

Jak se vyrovnat se střetem hodnot / 293

11. Jak změnit školu, aby byla pro učení lepším místem / 307

Znaky školy, které učitelům působí potíže / 308

Co mohou učitelé udělat, aby zlepšili efektivitu školy / 310

„Mohu použít dovednosti určené ke konfrontaci  
na svého nadřízeného?“ / 313

Jak zefektivnit účast na skupinových jednáních / 316

Jak být dobrým konzultantem (poradcem) / 319

Staňte se advokátem svých žáků / 322

Poznámky k jednotlivým kapitolám / 324